

LÅNGSIKTIGA TRENDER OCH VIKTIGA SAMHÄLLSPROBLEM

JOHAN MARTINSSON
DOCENT I STATSIVETENSKAP
FÖRESTÅNDARE FÖR SOM-INSTITUTET

Innehåll i denna presentation

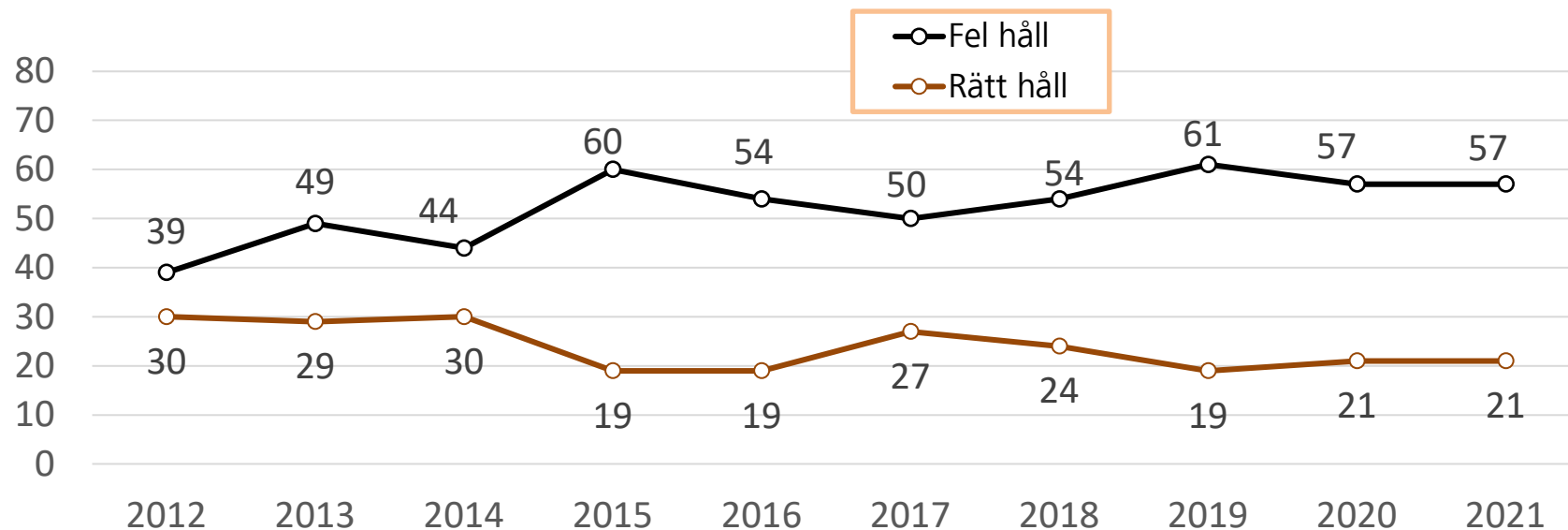
- Bedömning av huruvida Sverige är på väg åt rätt håll eller fel håll
- Ekonomiska bedömningar
- Nöjdhet med hur demokratin fungerar
- Förtroende för politiker och för medmänniskor
- Bedömning av regeringens arbete
- Förtroende för samhällsinstitutioner
- Åsikter i ett urval centrala politiska sakfrågor
- Medborgarnas viktigaste samhällsproblem och politiska frågor

ÖVERGRIPANDE INDIKATORER

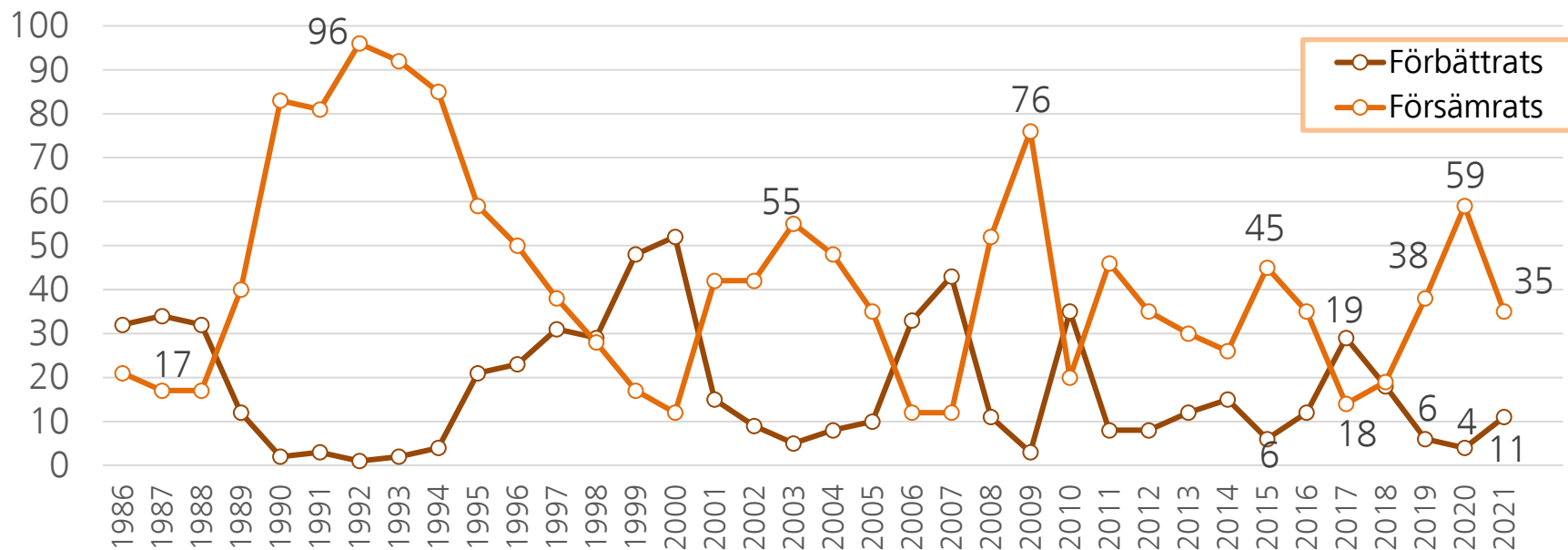
"Allmänt sett, tycker du att utvecklingen i Sverige går åt rätt håll eller åt fel håll?"

Bedömning av utvecklingen i Sverige (procent)

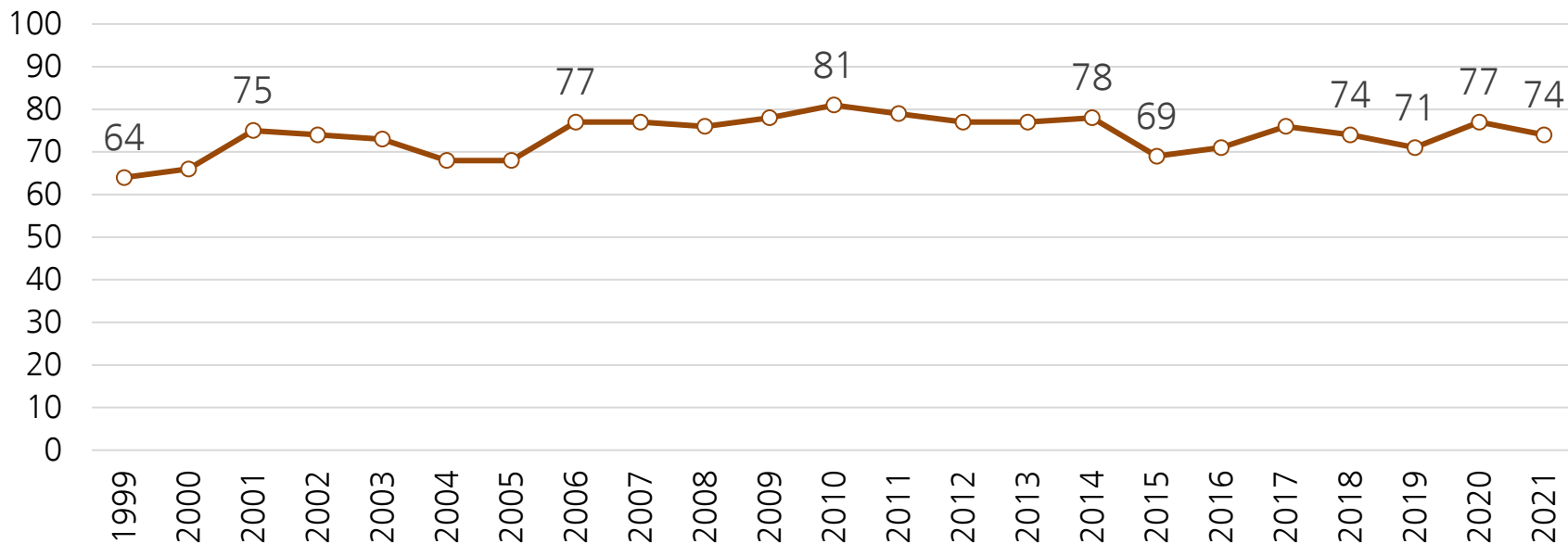
Källa: De nationella SOM-undersökningarna 2012–2021

Bedömningar av den svenska ekonomin (procent)

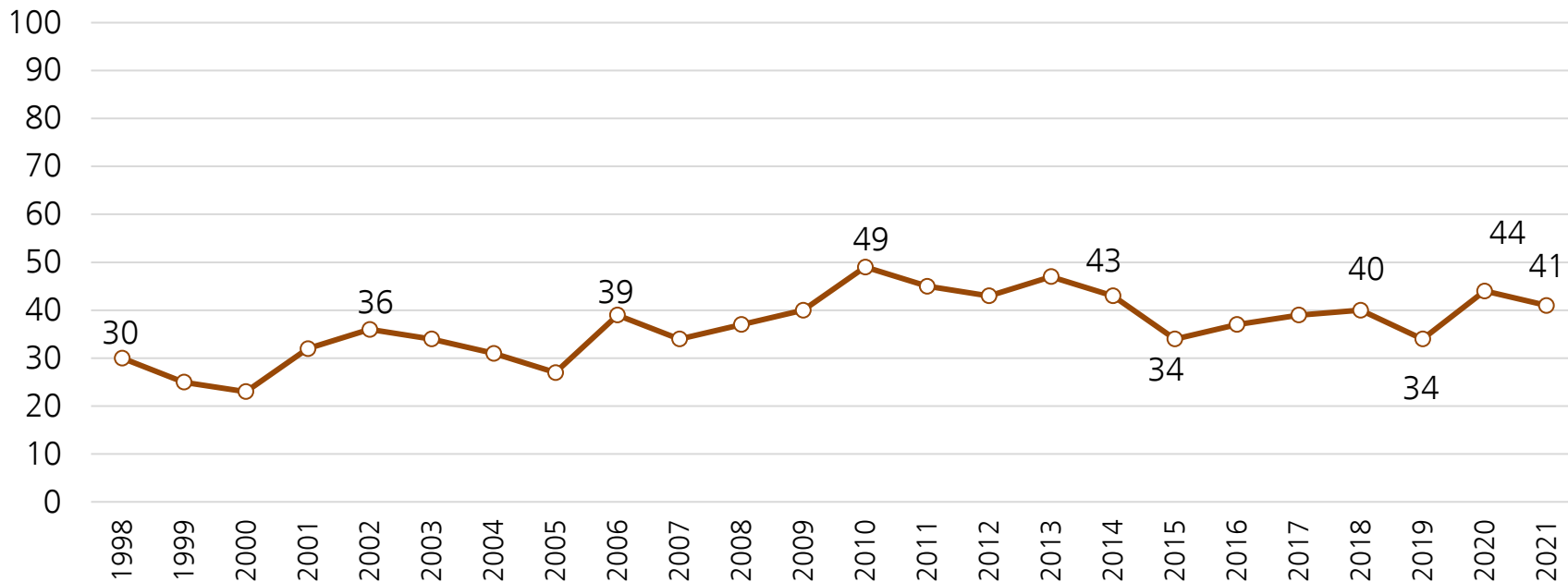
Bedömning av hur demokratin fungerar

Andel mycket/ganska nöjd (procent)

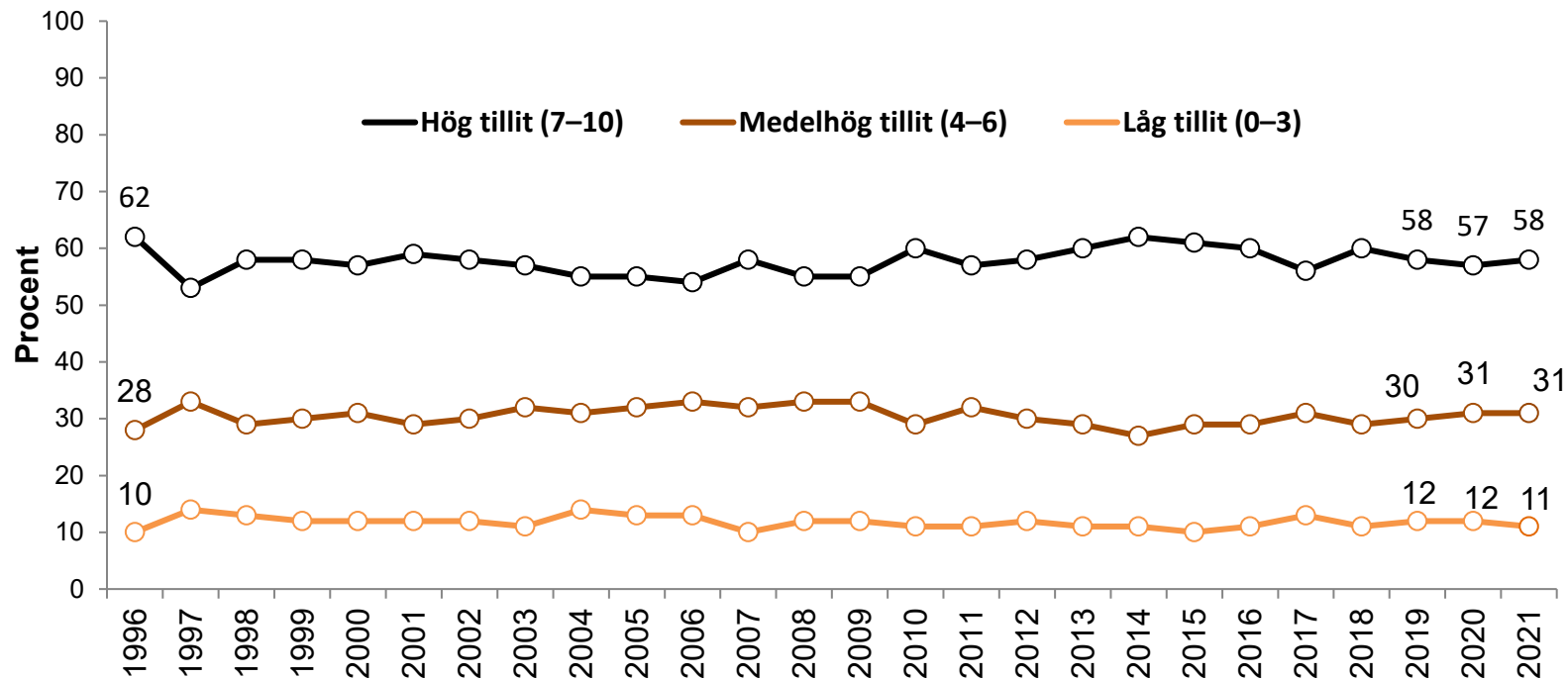
Förtroende för svenska politiker

Andel mycket/ganska stort förtroende (procent)

”Enligt din uppfattning, i vilken utsträckning går det att lita på människor i allmänhet?”

Mellanmänsklig tillit (procent)

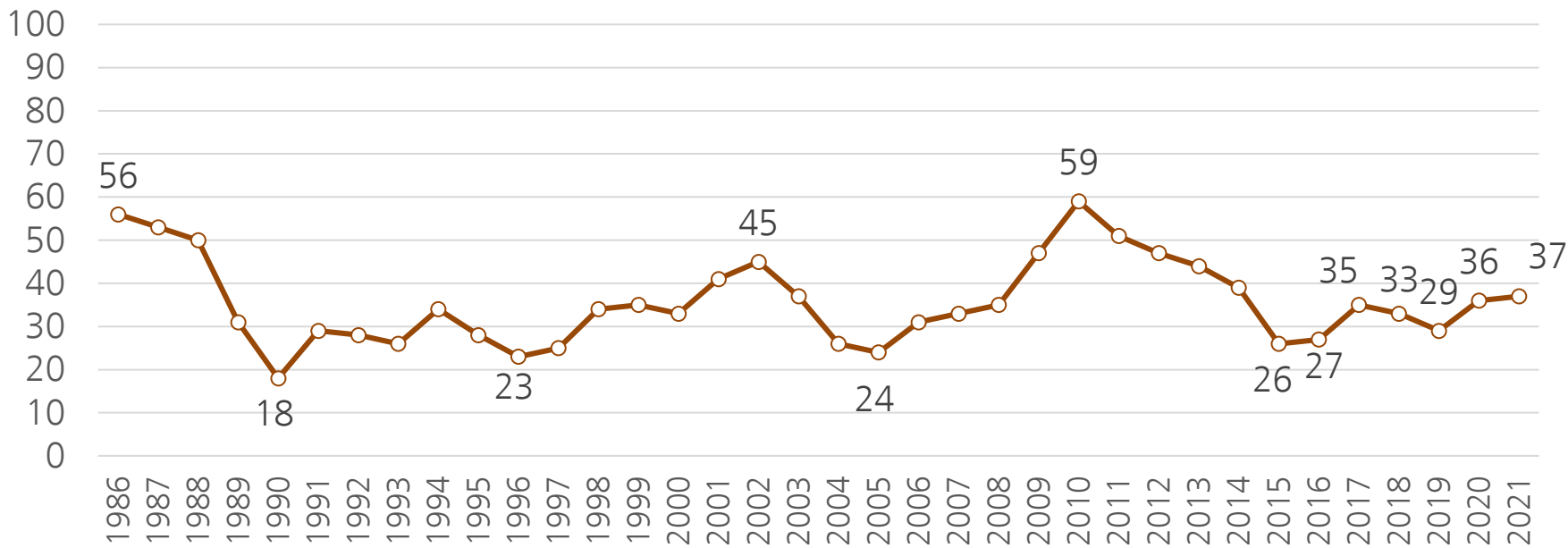

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 1996-2021

Bedömning av regeringens arbete

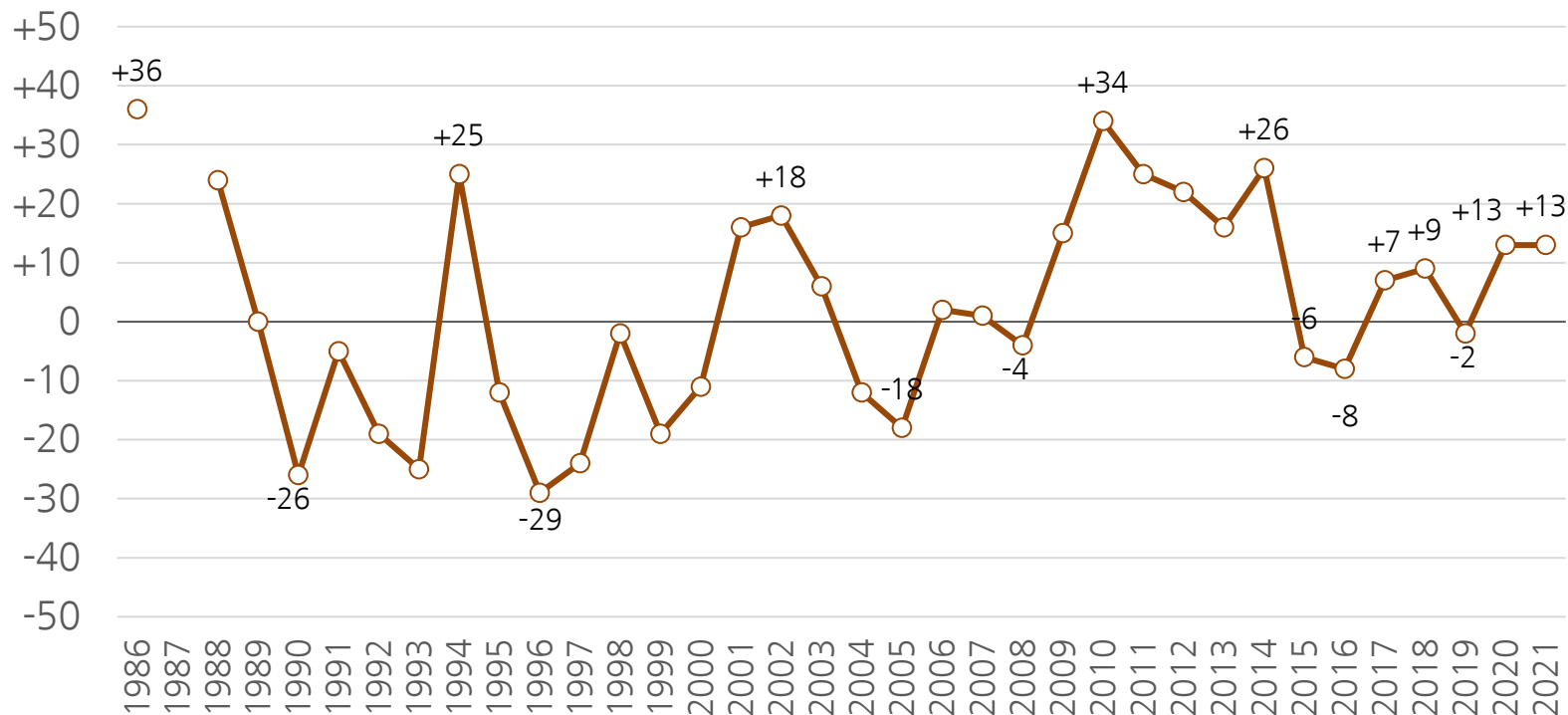
Andel mycket/ganska bra (procent)

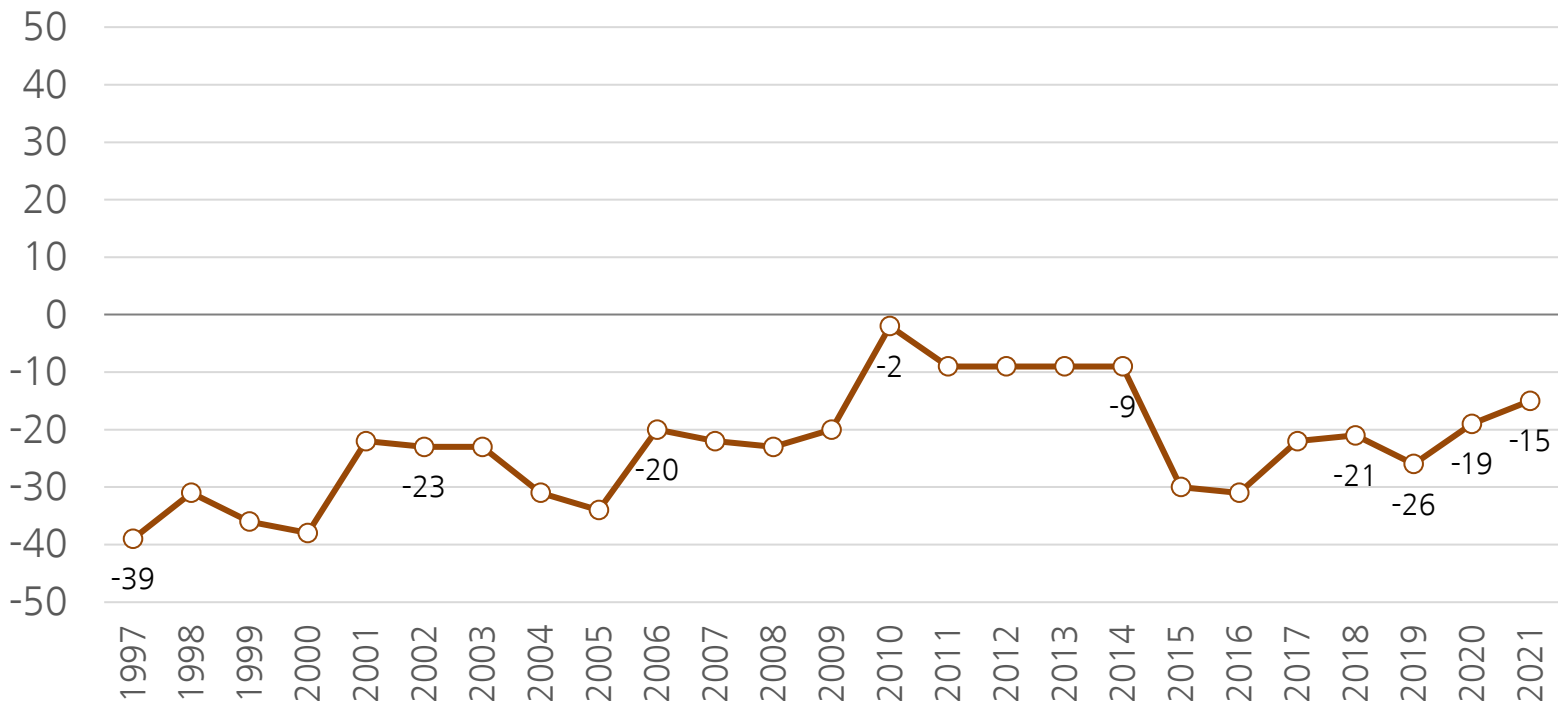

FÖRTROENDE

Förtroende för regeringen (balansmått)

Förtroende för de politiska partierna (balansmått)

Sammanfattning av övergripande trender

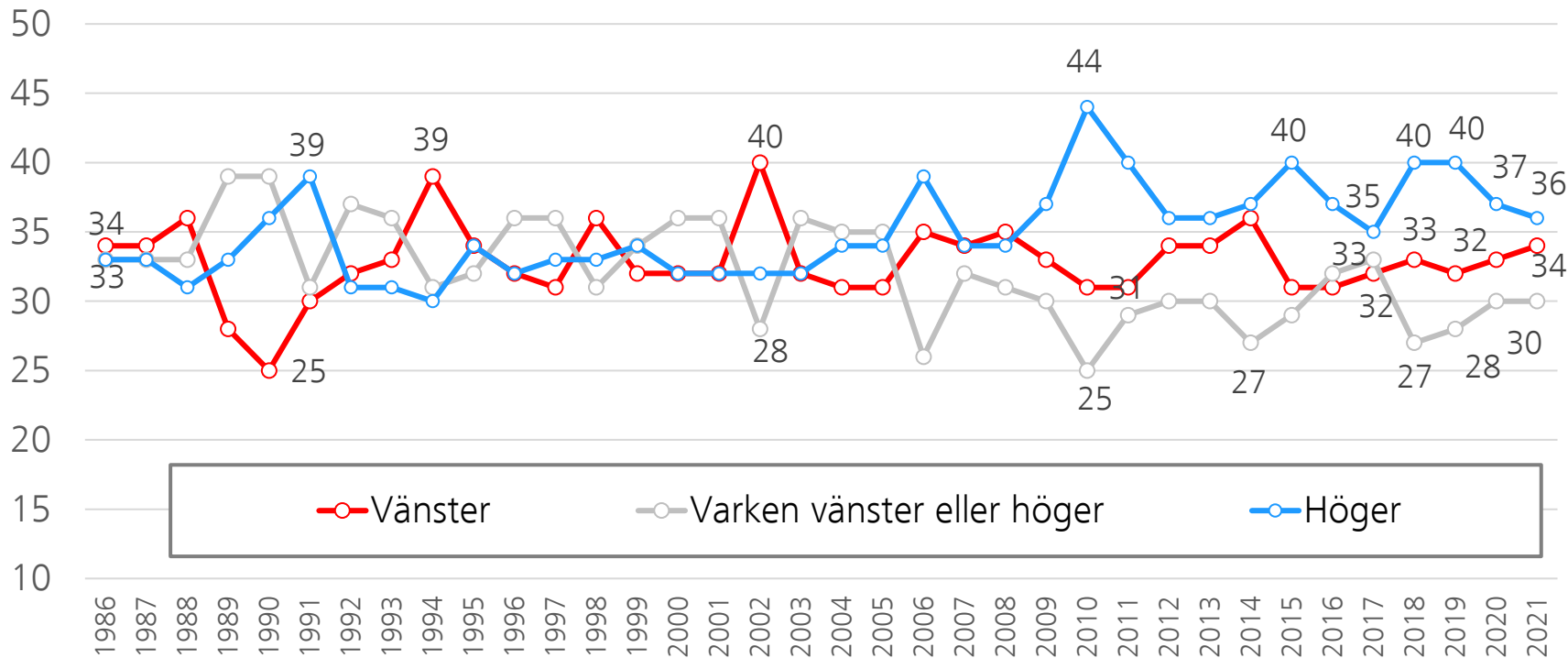
- ✓ Den generella bilden av Sveriges utveckling och av ekonomins utveckling är negativ
- ✓ Nöjdhet med demokratin, politikerförtroendet och mellanmännsliga förtroendet är stabilt
- ✓ Förtroendet för regeringen stabilt sedan året innan, men högre än före Covidpandemin
- ✓ Förtroendet för de politiska partierna har ökat de senaste åren, men minskat sedan t ex 2010

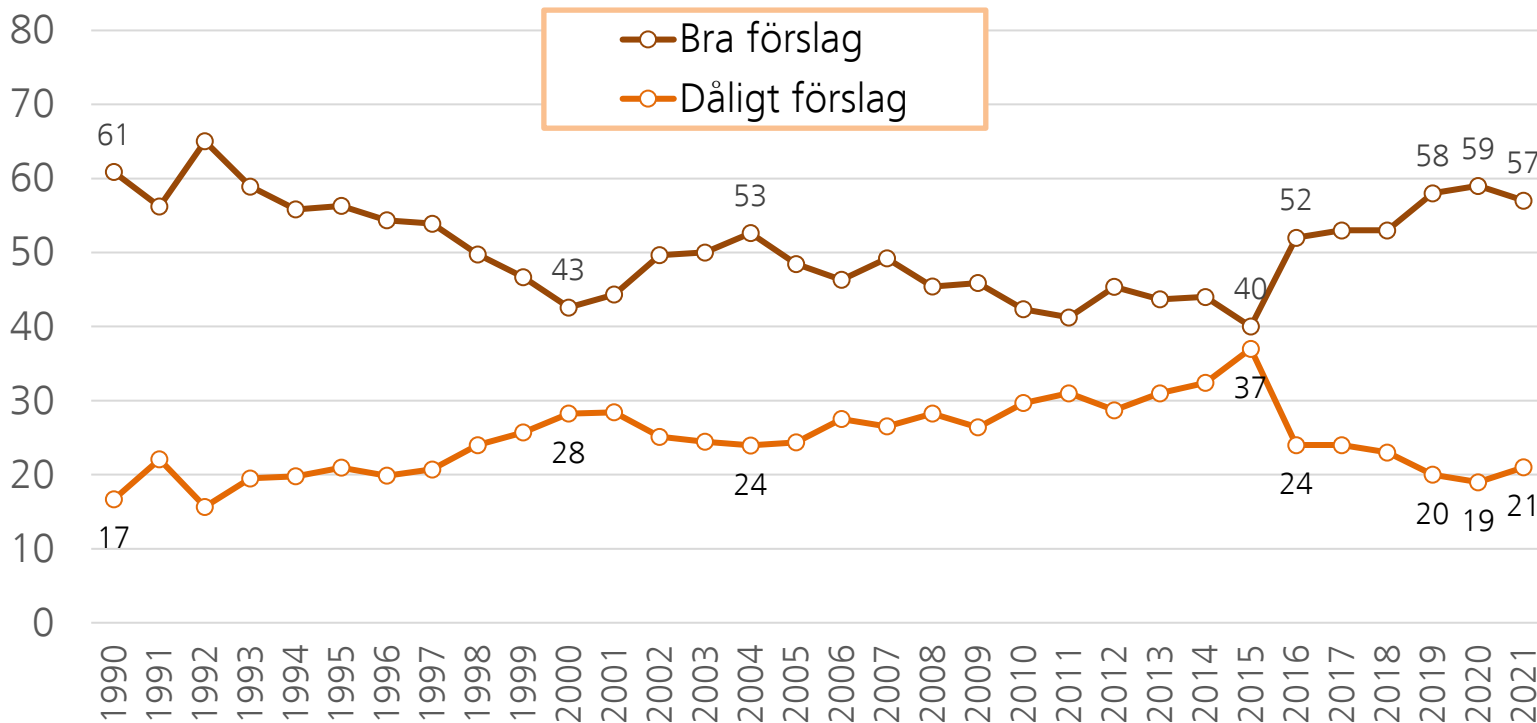
POLITISKA SAKFRÅGOR OCH IDEOLOGI

”Man talar ibland om att politiska åsikter kan placeras in på en vänster-höger skala. Var någonstans skulle du placera dig själv på en sådan skala?”

Ideologisk vänster-högerplacering

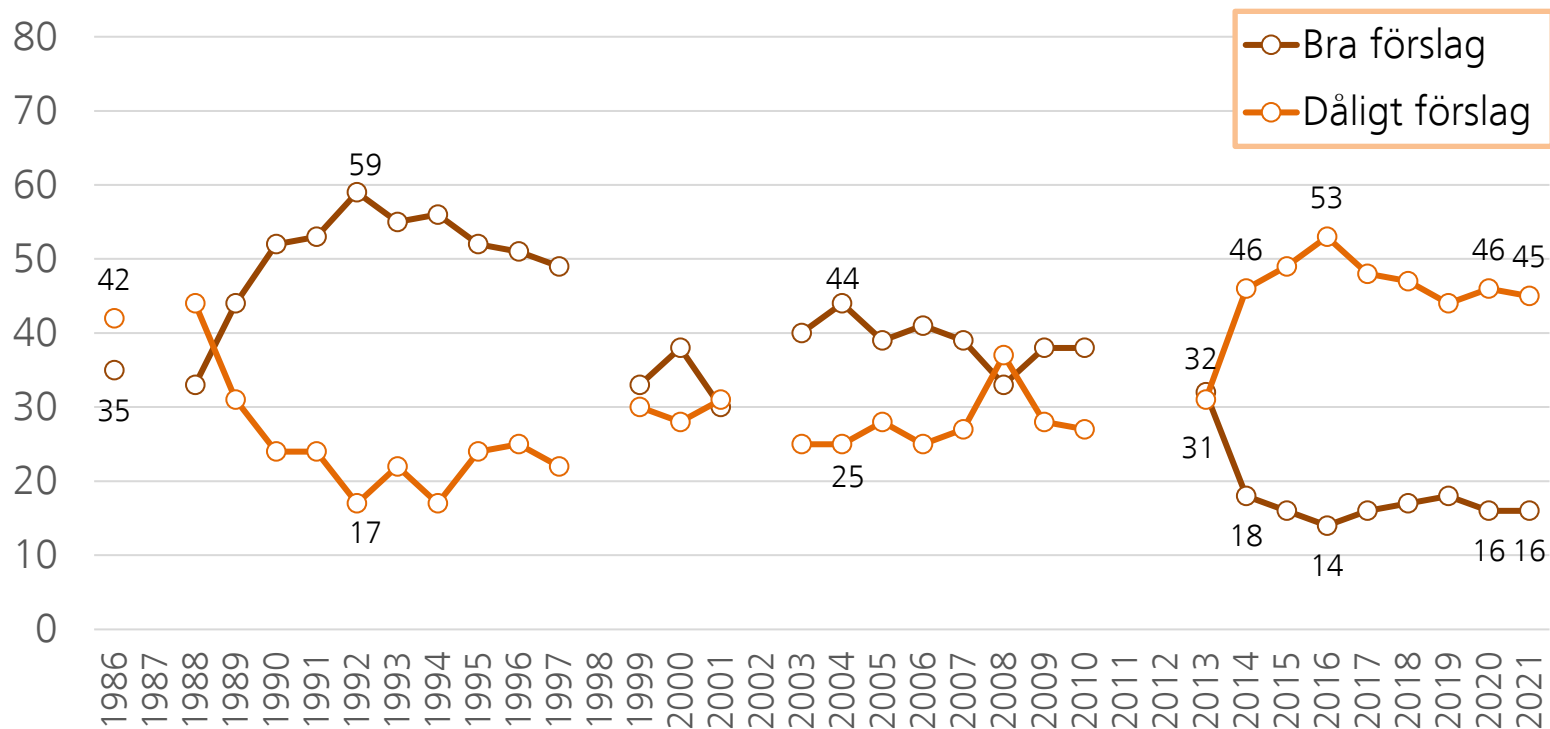
Inställning till att ta emot *färre* flyktingar i Sverige

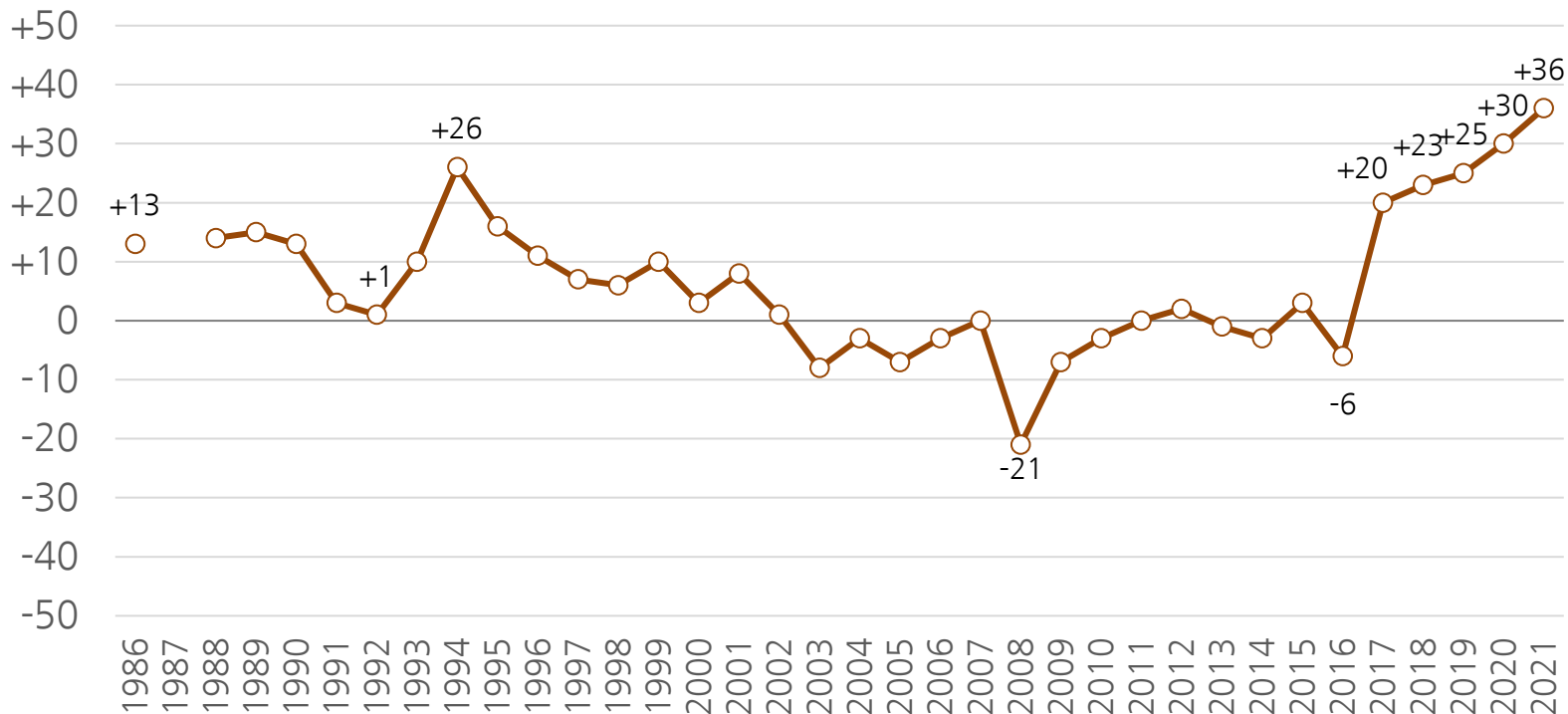

Inställning till att minska försvarsutgifterna (procent)

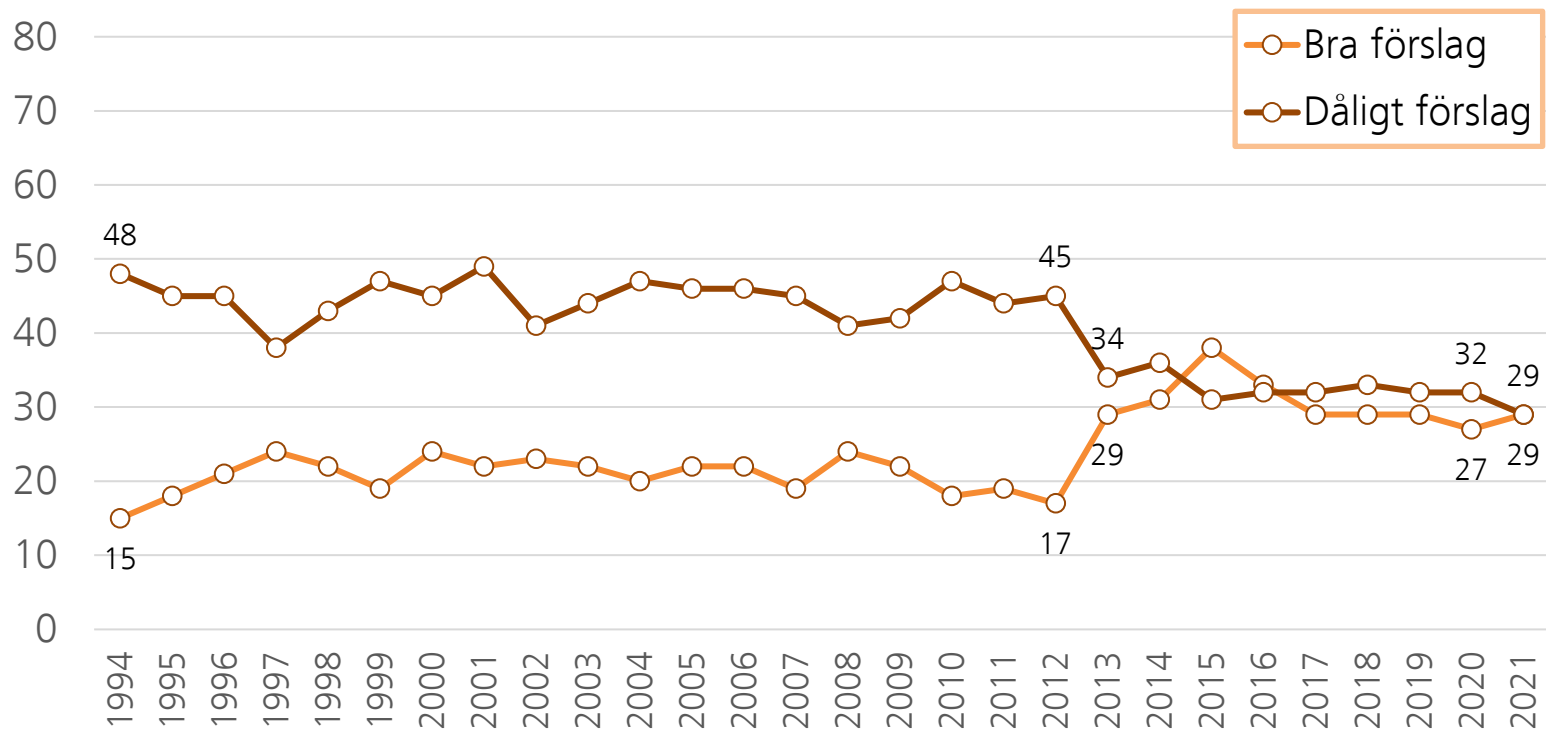

"Hur stort förtroende har du för det sätt på vilket följande samhällsinstitutioner och grupper sköter sitt arbete?"

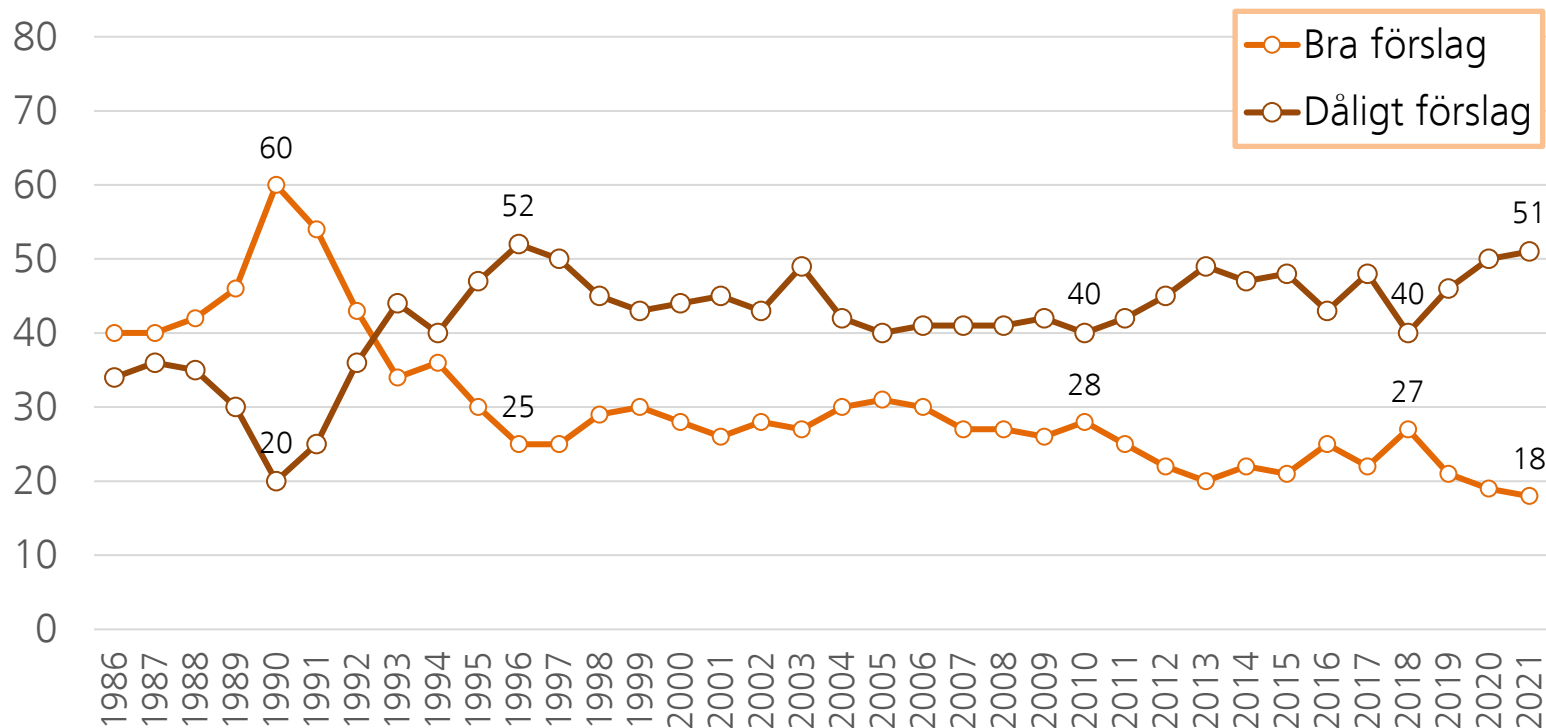
Förtroende för försvaret (balansmått)

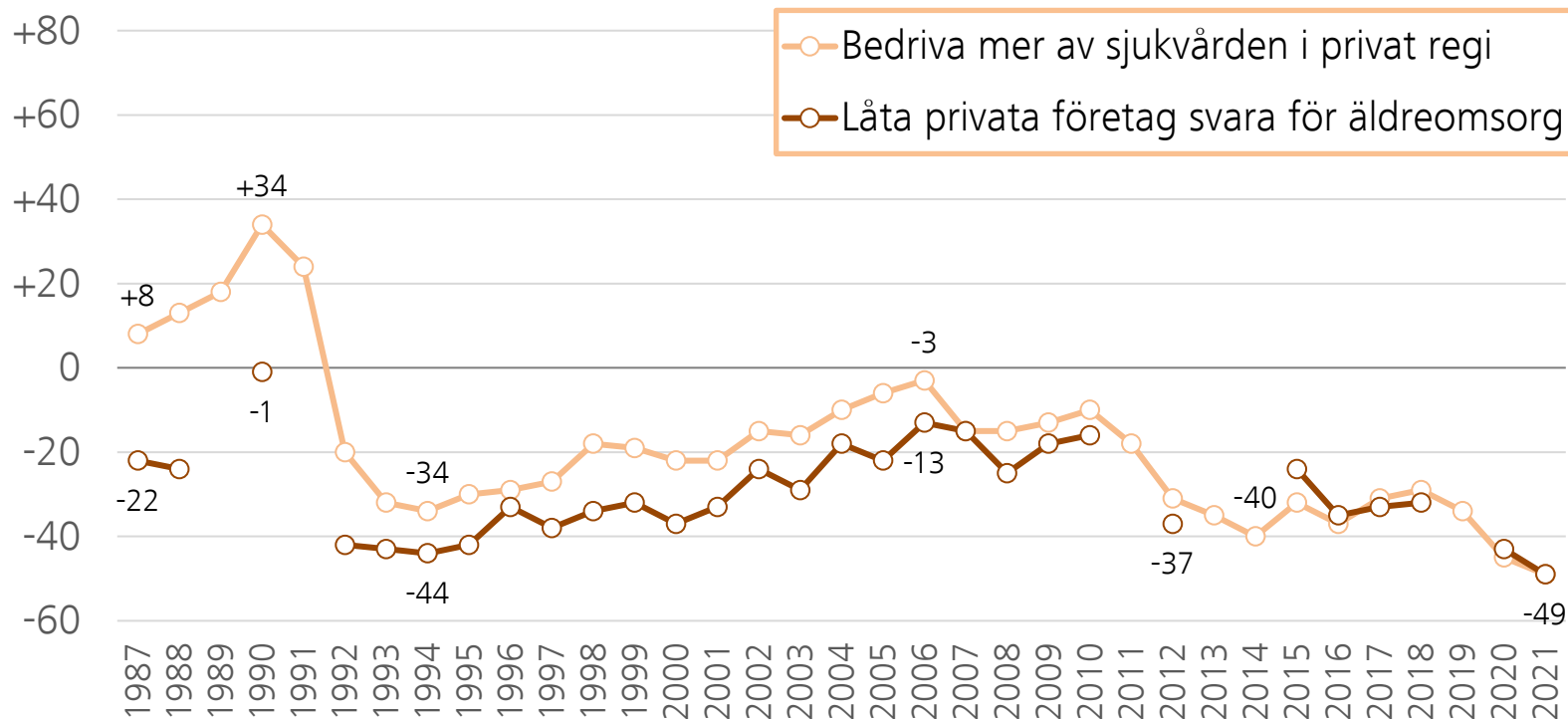
Inställning till att söka medlemskap i Nato (procent)

Inställning till att *minska* den offentliga sektorn (procent)

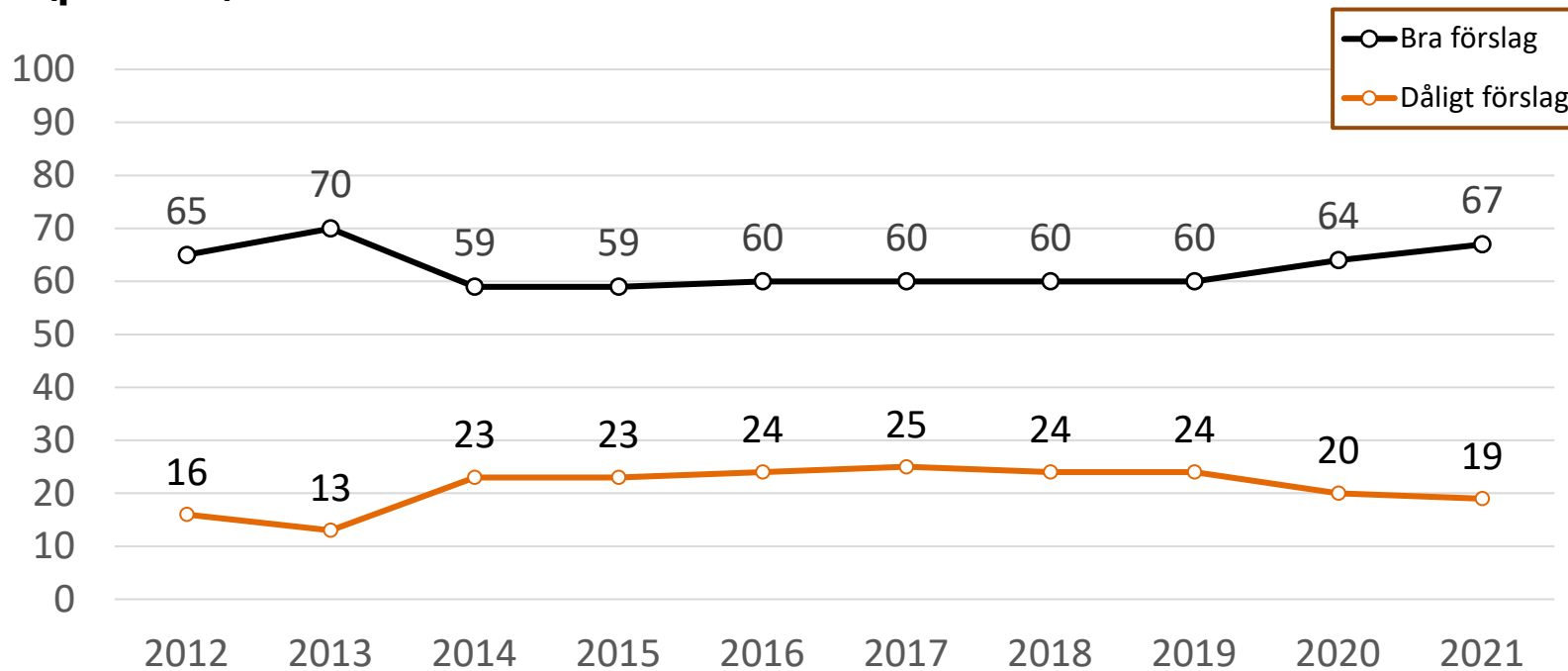

Åsikter om privatisering (balansmått)

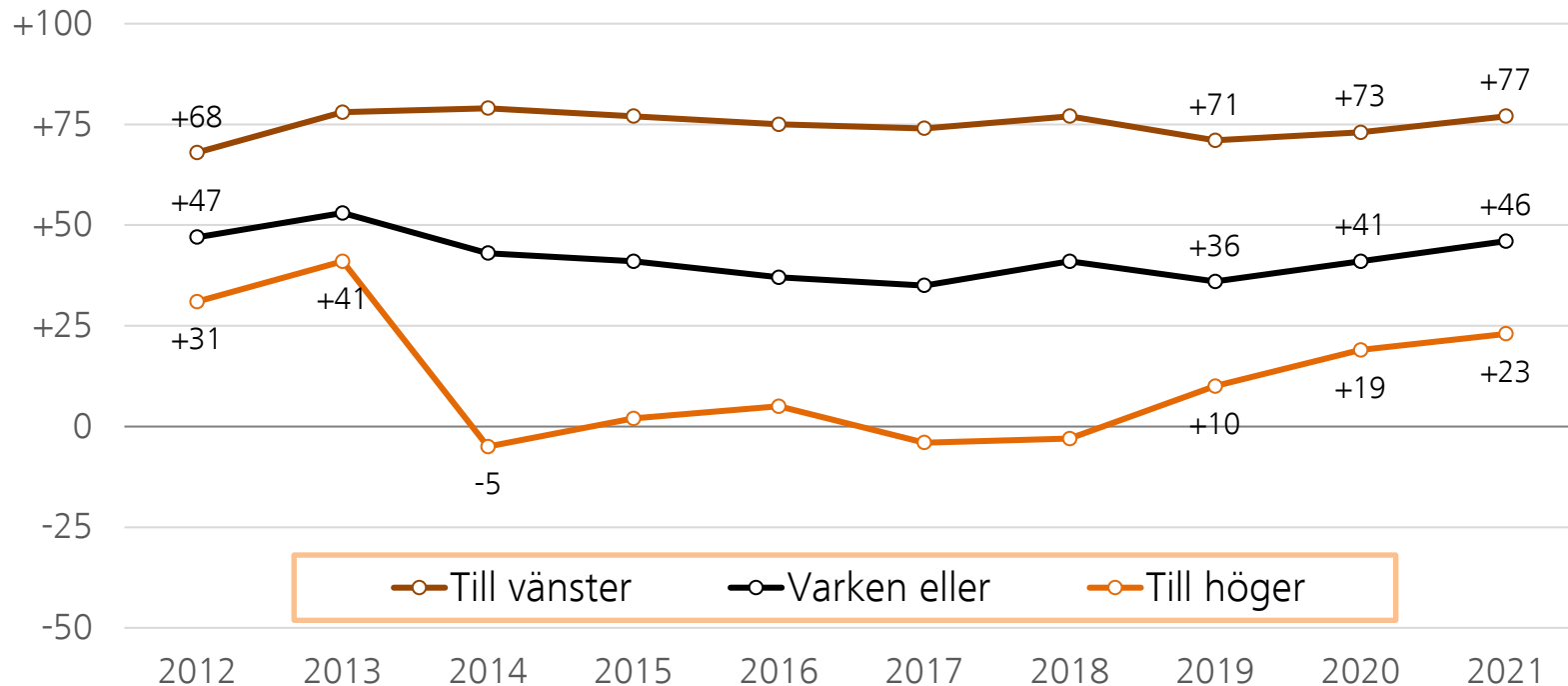

“Vinstutdelning ska inte tillåtas i skattefinansierade vård, skola, omsorg”

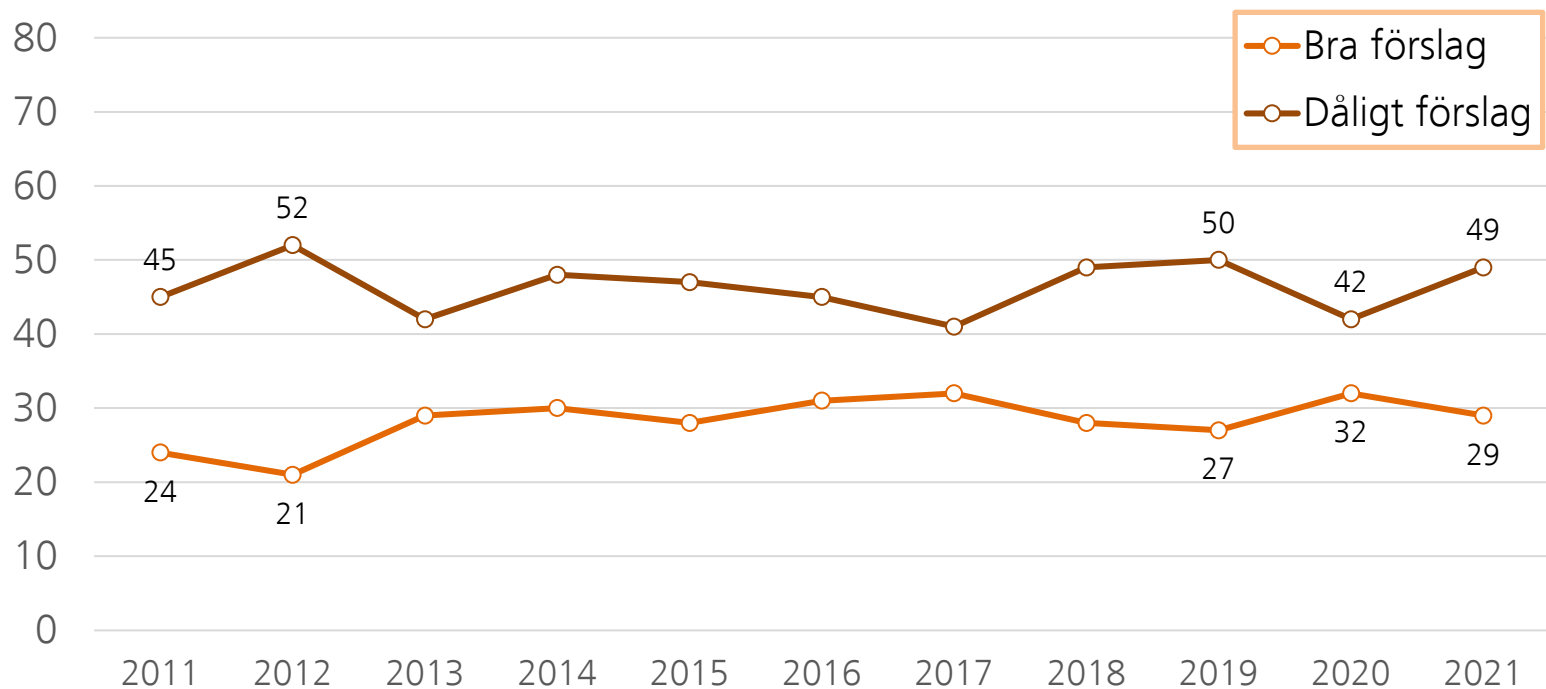
Inställning till att *inte tillåta* vinstutdelning (procent)

Åsikt om vinstutdelning efter ideologi (balansmått)

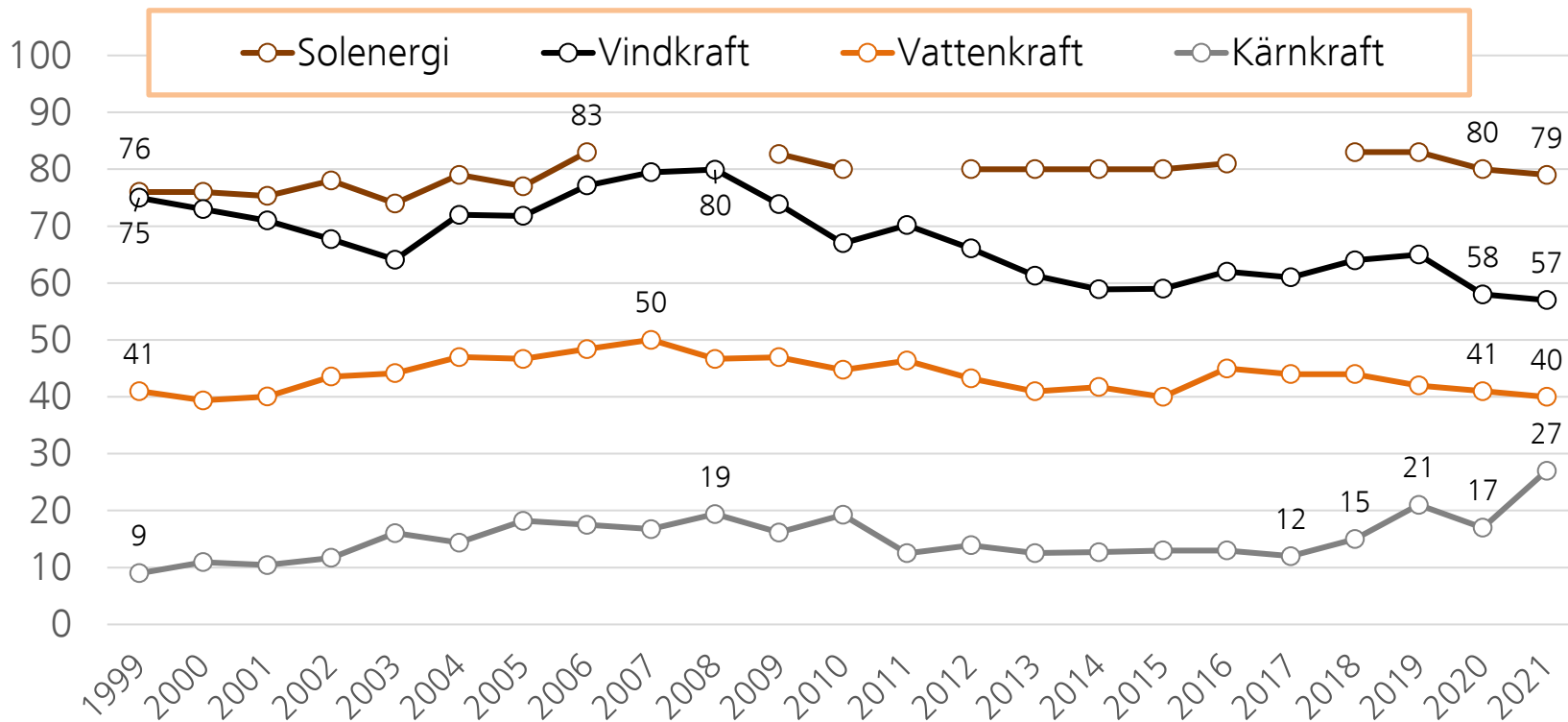

Inställning till att *höja* koldioxidskatten på bensin (procent)

Åsikter om energikällor (andel "satsa mer på")

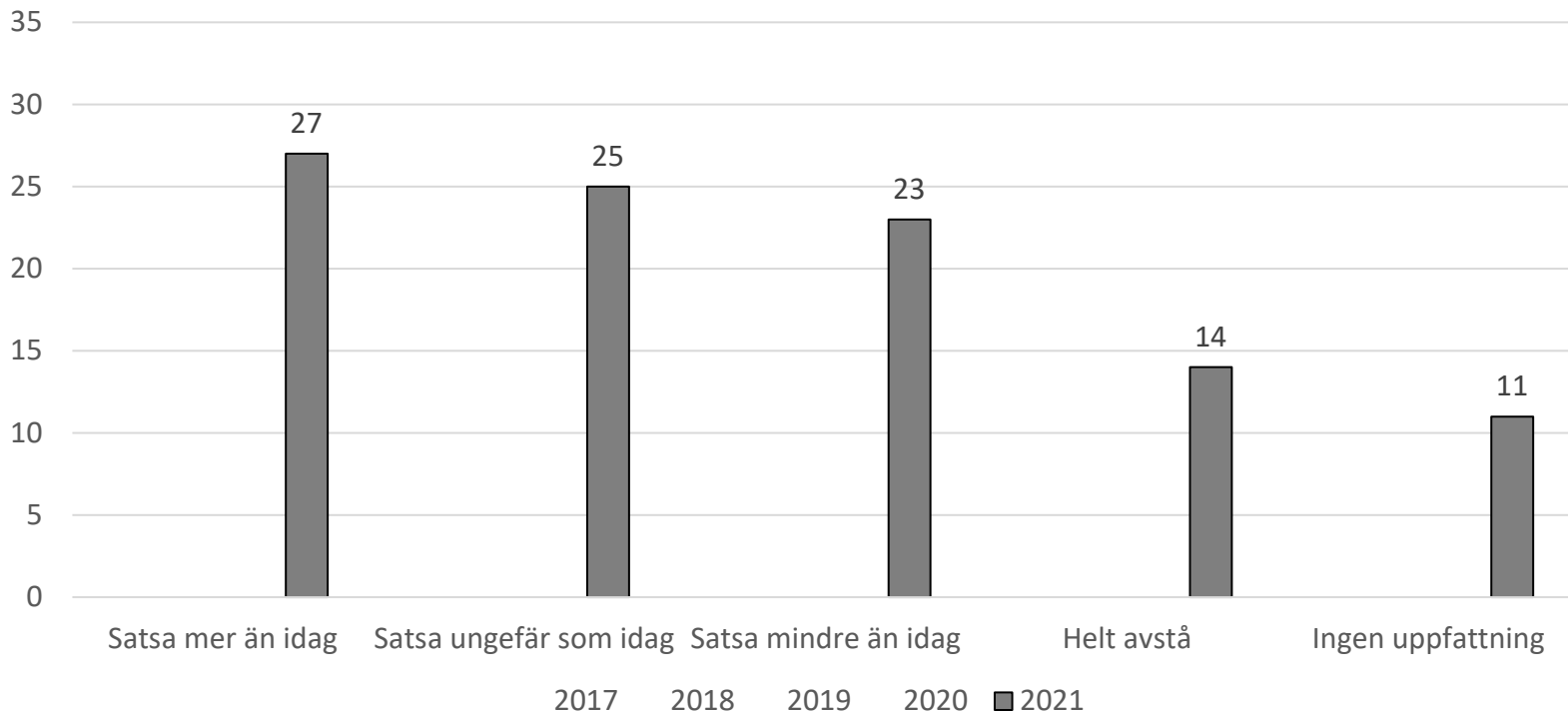

*"Hur mycket bör Sverige
satsa på följande
energikällor?"*

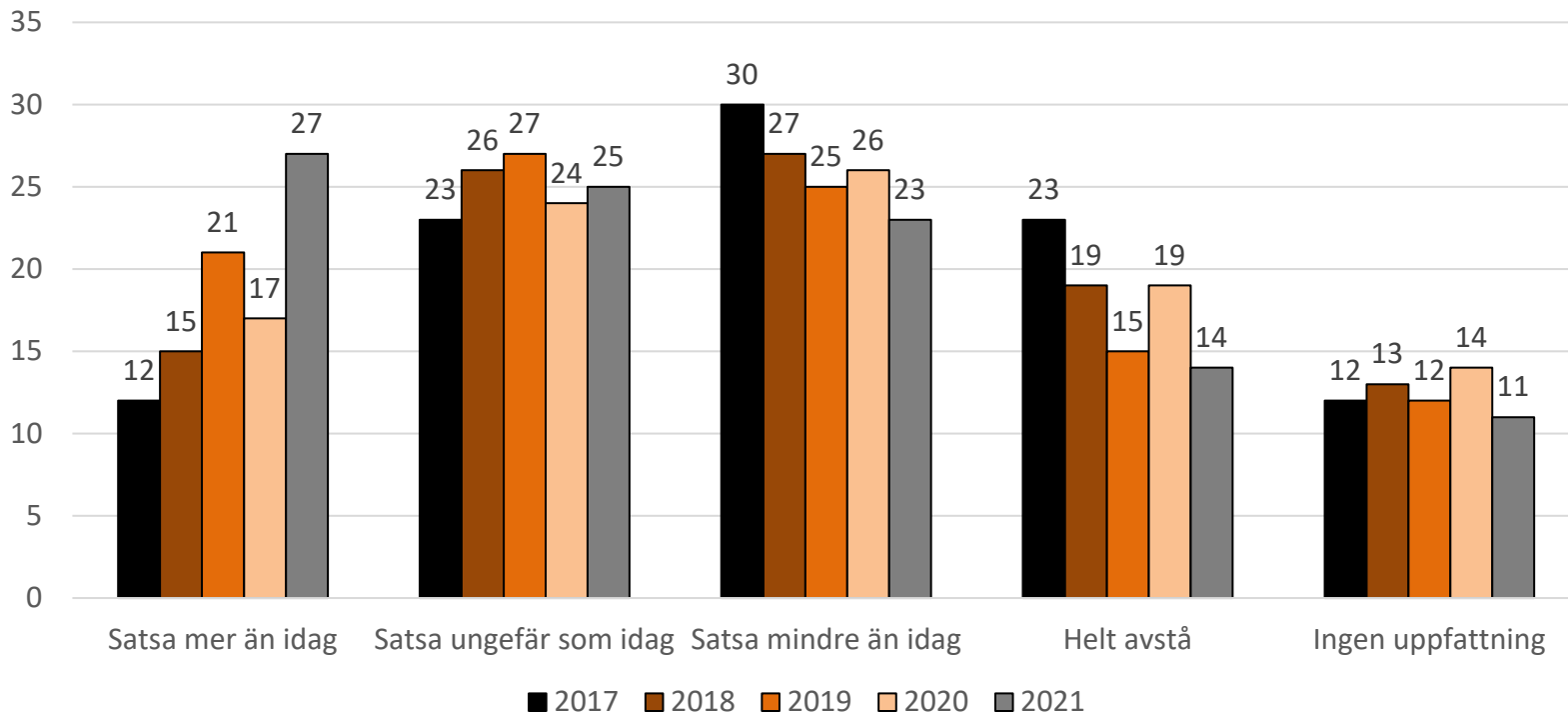
Åsikter om kärnkraften 2017-2021

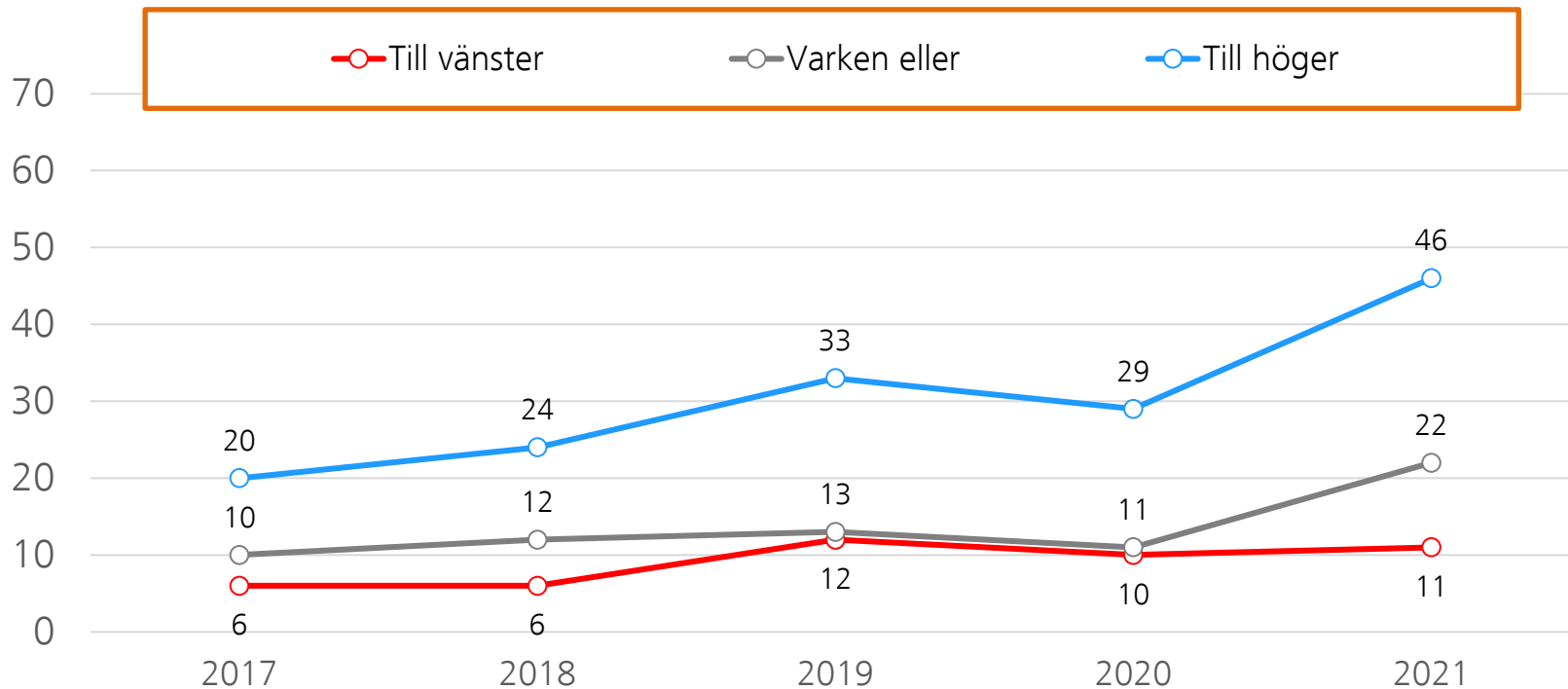
Åsikter om kärnkraften 2017-2021

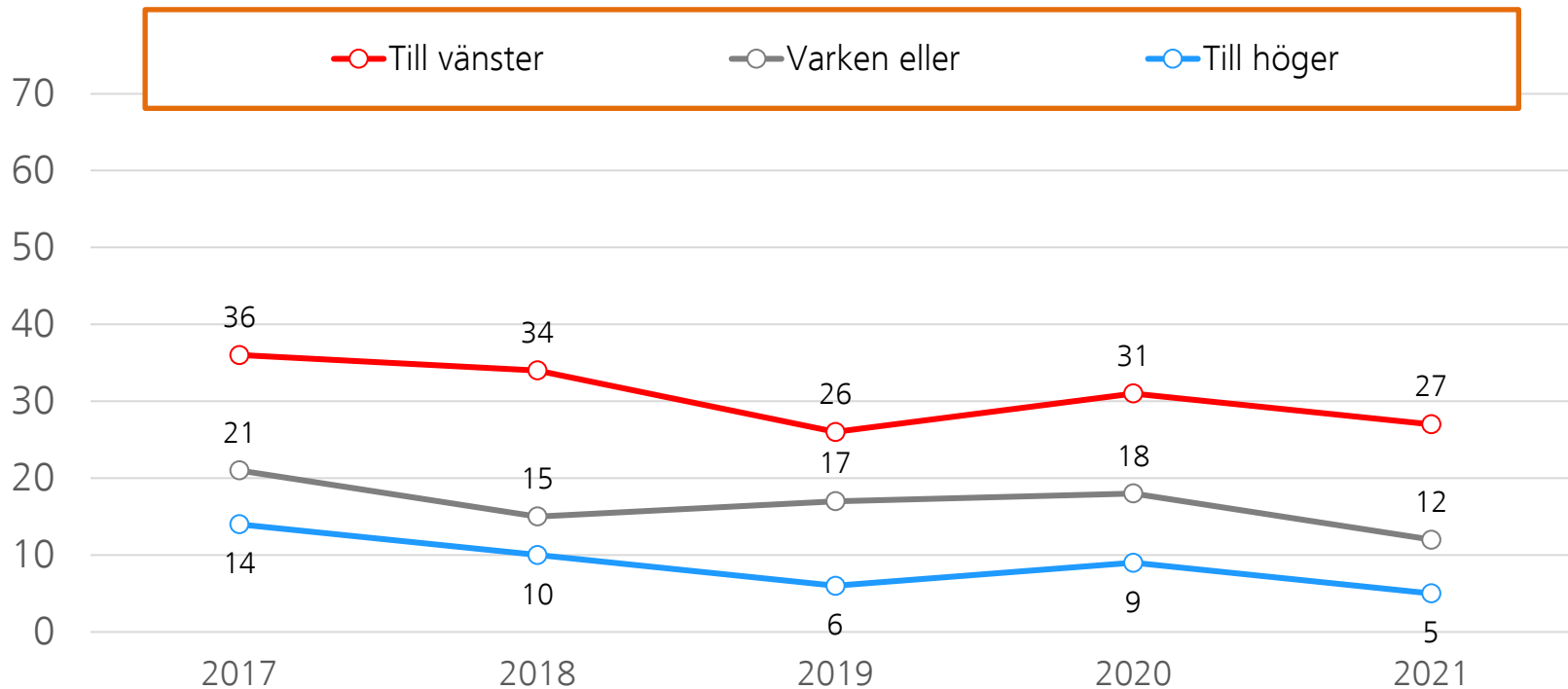
Åsikter om kärnkraften 2017-2021

Åsikter om energikällor (andel "satsa mer på kärnkraft")

Åsikter om energikällor (andel "helt avstå kärnkraft")

Sammanfattning av opinionen i politiska sakfrågor

- ✓ Mojnande högervind. Fler står till höger än till vänster, men övertaget minskar
- ✓ Fortsatt restriktiv flyktingopinion
- ✓ Negativ opinion till att minska försvarsutgifterna. Sedan 2014
- ✓ Frågan om Natomedlemskap helt jämn under 2021, lika många för och emot
- ✓ Allt mer negativ opinion till privatiseringar, vinstutdelning och att minska den offentliga sektorn. Även bland väljare till höger
- ✓ Mer negativ opinion till höjningar av koldioxidskatten på bensin, redan hösten 2021
- ✓ Negativ opinionstrend för vindkraften, positiv trend för kärnkraften. Den positiva trenden främst bland väljare till höger. Men fortfarande en minoritet som vill satsa mer på kärnkraft än idag

VILKA ÄR DE VIKTIGASTE SAMHÄLLSPROBLEMEN OCH POLITISKA FRÅGORNNA FÖR BEFOLKNINGEN?

Hur mäter SOM-undersökningen vad som är viktigast?

- Sedan 1987 ställer SOM-institutet en öppen fråga i den årliga undersökningen om vilka frågor eller samhällsproblem de svarande anser är viktigast i Sverige idag.
- De öppna svaren där deltagarna formulerar sig med egna ord kodas sedan in i några hundra kategorier som sedan sammanförs till ett drygt 20-tal huvudområden
- Upp till tre olika frågor/problem kan anges

Viktiga samhällsfrågor

Andel som spontant nämner frågor/samhällsproblem som viktigast i Sverige idag, 2021
(2020 inom parentes)

*Vilken eller vilka frågor
eller samhällsproblem
tycker du är viktigast i
Sverige i dag?*

Viktiga samhällsfrågor

Andel som spontant nämner frågor/samhällsproblem som viktigast i Sverige idag, 2021
(2020 inom parentes)

- #1
- #2
- #3
- #4
- #5
- #6
- #7
- #8
- #9
- #10
- #11
- #12
- #13
- #14
- #15

*Vilken eller vilka frågor
eller samhällsproblem
tycker du är viktigast i
Sverige i dag?*

Viktiga samhällsfrågor

Andel som spontant nämner frågor/samhällsproblem som viktigast i Sverige idag, 2021
(2020 inom parentes)

#1 Brottslighet	41 (34)
#2	
#3	
#4	
#5	
#6	
#7	
#8	
#9	
#10	
#11	
#12	
#13	
#14	
#15	

*Vilken eller vilka frågor
eller samhällsproblem
tycker du är viktigast i
Sverige i dag?*

Viktiga samhällsfrågor

Andel som spontant nämner frågor/samhällsproblem som viktigast i Sverige idag, 2021
(2020 inom parentes)

#1 Brottslighet	41	(34)
#2 Sjukvård	33	(37)
#3 Invandring/integration	31	(38)
#4 Miljö/energi	26	(18)
#5 Skola/utbildning	24	(23)
#6		
#7		
#8		
#9		
#10		
#11		
#12		
#13		
#14		
#15		

*Vilken eller vilka frågor
eller samhällsproblem
tycker du är viktigast i
Sverige i dag?*

Viktiga samhällsfrågor

Andel som spontant nämner frågor/samhällsproblem som viktigast i Sverige idag, 2021
(2020 inom parentes)

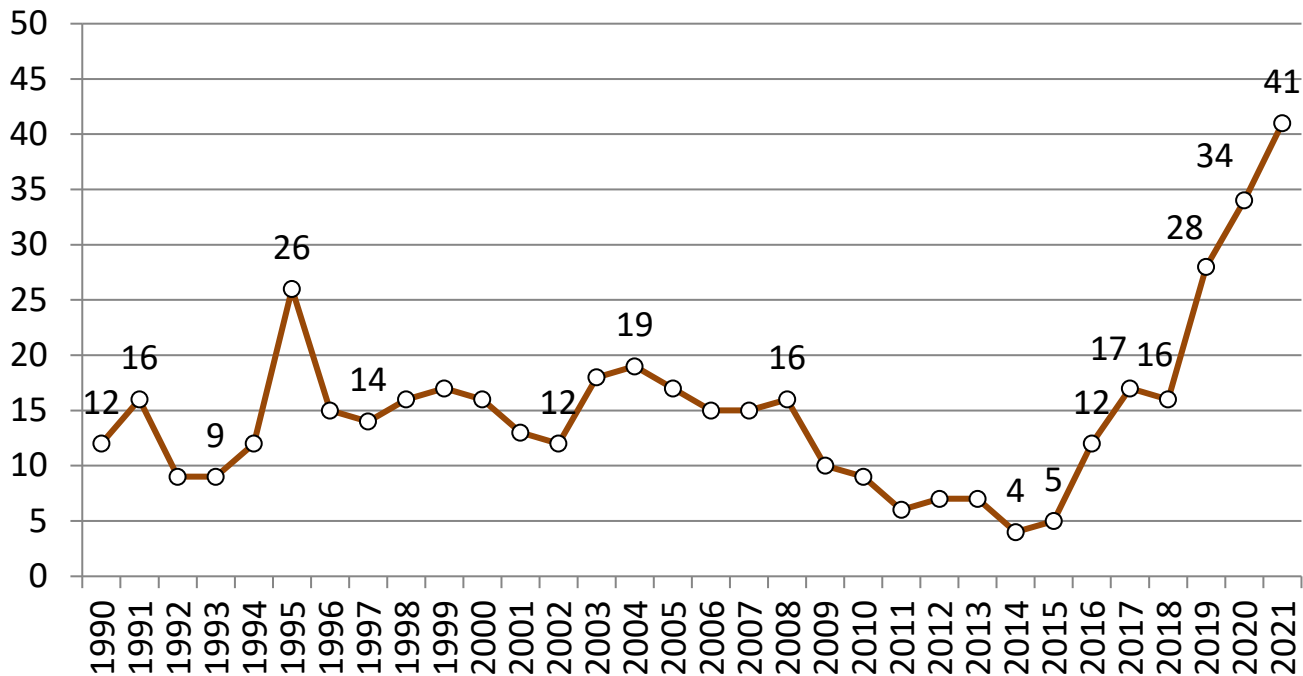
#1 Brottslighet	41	(34)
#2 Sjukvård	33	(37)
#3 Invandring/integration	31	(38)
#4 Miljö/energi	26	(18)
#5 Skola/utbildning	24	(23)
#6 Sociala frågor	14	(13)
#7 Äldre frågor	13	(12)
#8 Arbetsmarknad	6	(8)
#9 Demokrati/rättigheter	5	(5)
#10 Ekonomi	4	(6)
#11 Skatter	2	(2)
#12 Familjepolitik	2	(2)
#13 Bostadsfrågor	2	(2)
#14 Coronapandemin	2	(4)
#15 Styrelseskick	2	(2)

*Vilken eller vilka frågor
eller samhällsproblem
tycker du är viktigast i
Sverige i dag?*

Viktiga samhällsfrågor 1: Brottslighet

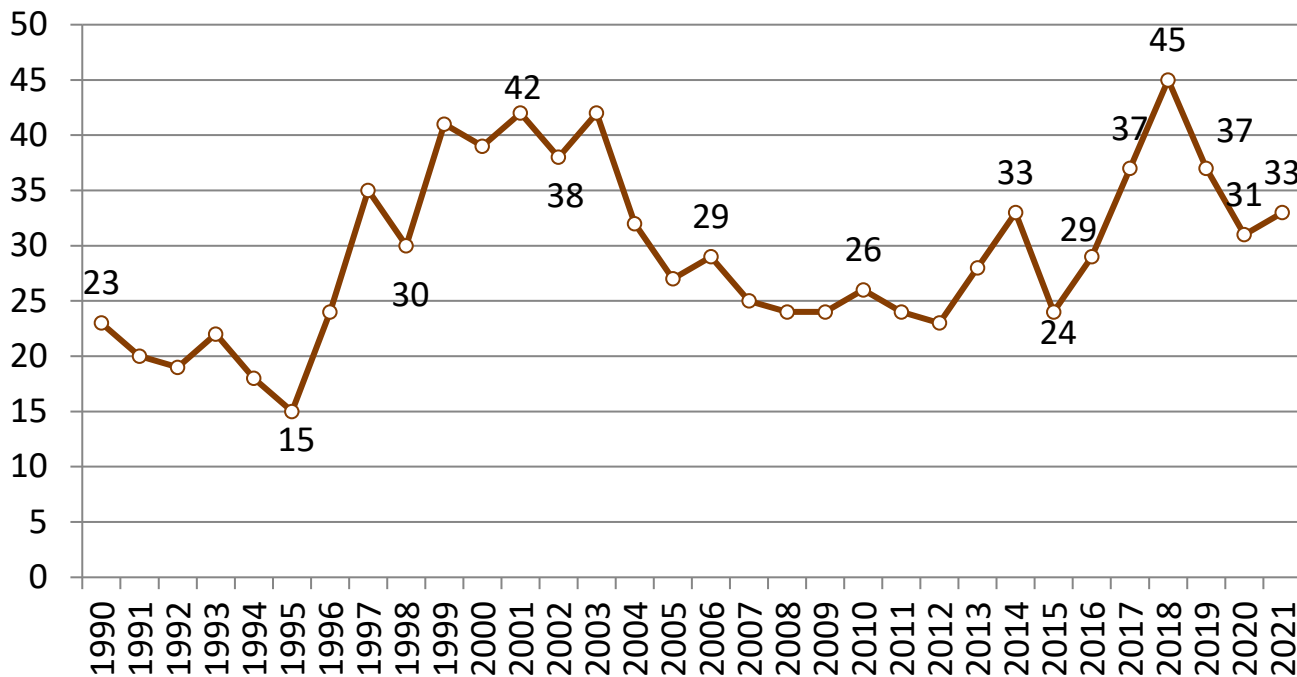
Andel omnämningen som viktig fråga/samhällsproblem 1990-2021 (procent)

Viktiga samhällsfrågor 2: Sjukvård

Andel omnämmanden som viktig fråga/samhällsproblem 1990-2021 (procent)

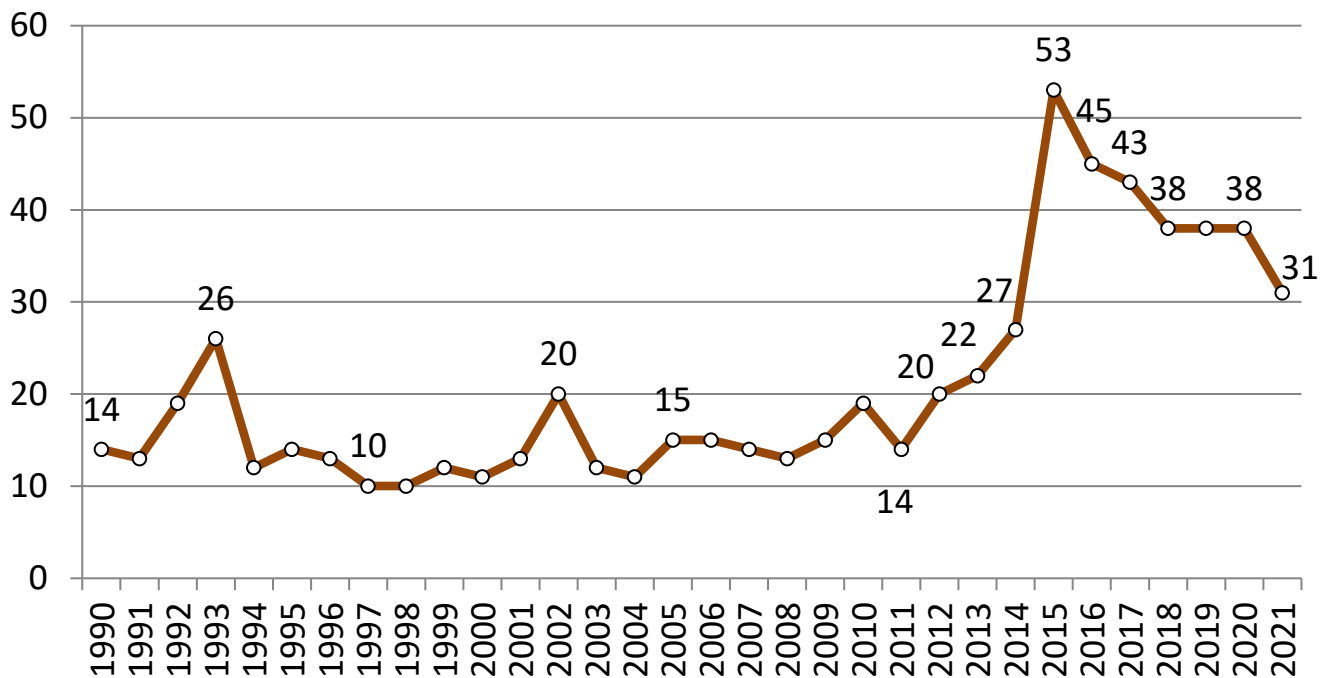

Viktiga samhällsfrågor 3: Invandring / integration

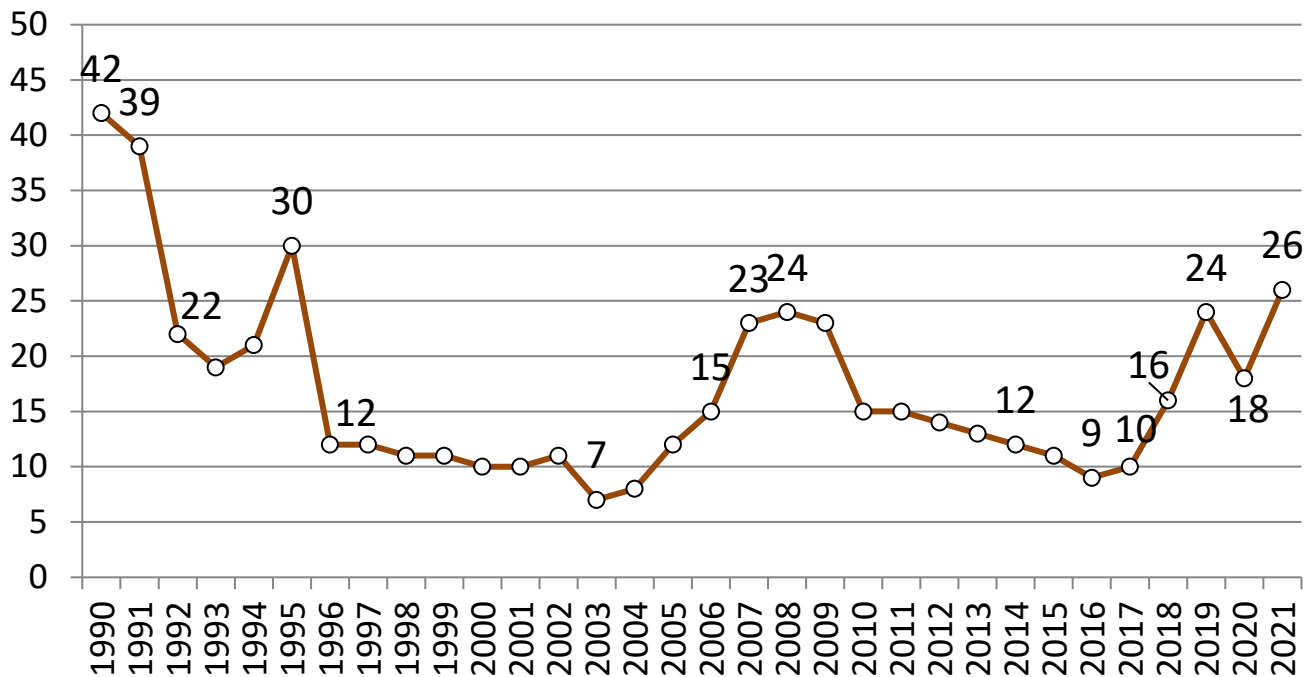
Andel omnämningen som viktig fråga/samhällsproblem 1990-2021 (procent)

Viktiga samhällsfrågor 4: Miljö, klimat och energi

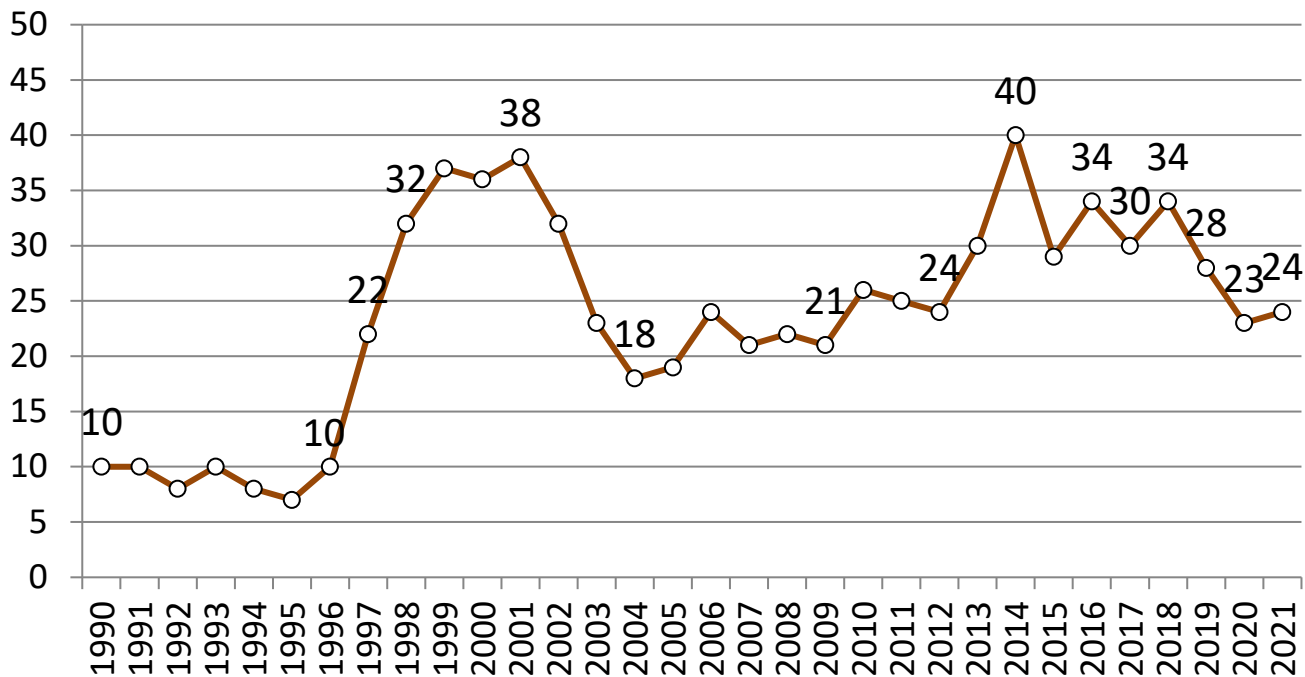
Andel omnämningen som viktig fråga/samhällsproblem 1990-2021 (procent)

Viktiga samhällsfrågor 5: Skola/utbildning

Andel omnämningen som viktig fråga/samhällsproblem 1990-2021 (procent)

HAR OLIKA GRUPPER OLIKA AGENDA?

De viktigaste frågorna för kvinnor och män

#	Samtliga	Kvinnor	Män
1	Brottslighet (41)	Brottslighet (39)	Brottslighet (43)
2	Sjukvård (33)	Sjukvård (38)	Invandring (36)
3	Invandring (31)	Skola (29)	Sjukvård (26)
4	Miljö (26)	Invandring (27)	Miljö (26)
5	Skola (24)	Miljö (26)	Skola (18)

De viktigaste frågorna efter ålder

#	Samtliga	16-29 år	30-49 år	50-64 år	65-85 år
1	Brottslighet (41)	Miljö (31)	Invandring (35)	Brottslighet (43)	Brottslighet (50)
2	Sjukvård (33)	Brottslighet (28)	Brottslighet (34)	Sjukvård (34)	Sjukvård (37)
3	Invandring (31)	Invandring (26)	Sjukvård (31)	Invandring (34)	Invandring (28)
4	Miljö (26)	Sjukvård (22)	Skola (28)	Skola (25)	Miljö (24)
5	Skola (24)	Sociala frågor (15)	Miljö (27)	Miljö (24)	Skola (23)

De viktigaste frågorna efter ideologi

#	Samtliga	Till vänster	Varken eller	Till höger
1	Brottslighet (41)	Miljö (37)	Brottslighet (32)	Brottslighet (57)
2	Sjukvård (33)	Sjukvård (36)	Sjukvård (36)	Invandring (45)
3	Invandring (31)	Brottslighet (32)	Invandring (25)	Sjukvård (34)
4	Miljö (26)	Skola (27)	Miljö (23)	Skola (24)
5	Skola (24)	Invandring (25)	Skola (22)	Miljö (19)

Sammanfattning av de viktigaste frågorna

- ✓ Brottslighet ny etta. En raket sedan 2015
- ✓ Invandring/integration fortsätter sjunka, men fortfarande på tredje plats
- ✓ Miljö/energi ökar sedan förra året
- ✓ I grunden samma topp-5-frågor som tidigare: brottslighet, sjukvård, invandring, miljö, skola
- ✓ I allmänhet små skillnader mellan grupper. De flesta är överens om vad som är viktigast.
- ✓ Ålder och ideologi delar dock opinionen om vad som är de viktigaste frågorna

Tack för uppmärksamheten